

recenzije – *recensiones*

»*Suvremeni pristup Bibliji*«, *zbornik radova*, Hrvatski dušobrižnički ured, Niz »Diaspora croatica«, Frankfurt na Majni, 2004., 279 str.

Ovih je dana svjetlo dana ugledao peti po redu zbornik radova u izdanju Hrvatskoga dušobrižničkog ureda u Frankfurtu na Majni u nizu »Diaspora croatica« pod nazivom »Suvremeni pristup Bibliji«. U toj hvale vrijednoj knjizi dvojezično (hrvatski i njemački) na 279 stranica objavljena su predavanja o temi »Suvremeni pristup Bibliji« – koja je aktualizirana prošle godine početkom listopada u »Godini Biblije« na godišnjem pastoralnom skupu hrvatskih svećenika, đakona, pastoralnih suradnika i suradnika iz Zapadne Europe u Bergisch Gladbachu kod Kölna.

Predgovor zborniku napisao je delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić, a u zborniku su uz predavanja dr. fra Tomislava Vuka iz Jeruzalema pod nazivom »Biblija u suvremenom svijetu« i »Kako se Crkva služi Biblijom«, dr. s. Rebeke Anić iz Splita »Žene i Biblija« te dr. Tončija Matulića iz Zagreba »Bioetičko pitanje u svjetlu objave«, objavljeni i brzojavi upućeni sa skupa Svetome Ocu u znak zahvale za njegove dosadašnje pohode Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te 25. obljetnice njegova pontifikata i nadbiskupu Josipu Bozaniću u povodu njegova uvrštenja u članstvo Kardinalskog zbora Svete Rimske Crkve, te na kraju u dodatku iscrpna Bibliografija

za biblijski rad, naročito s djecom i mladeži koju je sakupio o. Vuk. Dr. Vuk ističe kako već sama činjenica da postoji toliko metoda, pristupa i »čitanja« Biblije ukazuje na to da je ona prestala biti predmetom jedino religioznog interesa, te da se njome ne bave samo vjernici ili još uže samo teolozi i kler. Istaknuo je kako Bibliju čitaju i istražuju mnogi, ali s vrlo različitih vidova, koji ne moraju imati nikakve veze s vjerom i religijom, niti dakle s kriterijima njezine interpretacije, a niti njihova interpretacija podliježe na bilo koji način sudu ili autoritetu crkvenog Učiteljstva. »Takvo stanje temelji se na pozitivnom gledanju i vrednovanju Biblije od strane 'svijeta'. Dakle s vida opće kulture. A to je omogućeno baš time što je ona prestala biti isključivim monopolom židovskih i kršćanskih vjerskih zajednica i njihova interesa, potreba i svjetonazora.« Dr. s. Rebeke Anić posebno ističe znanstveno razračunavanje žena s tumačenjima Biblije koja su imala svrhu održati drugotnost i podređenost žena. »Velike žene Biblije gotovo se redovito uzima kao dokaz da žene mogu djelovati ako to žele i u patrijarhalnim strukturama, dakle koriste ih se kako bi se potkrijepio stav da nisu potrebne promjene struktura i odnos prema ženama.« Dr. Matulić ističe kako svijest o grijehu izbija iz osobne vjere u Boga ljubavi, dobrote i milosrđa, jednom riječju – vjere u Boga za nas. »Biblijskoga Boga kršćani smiju zvati i zovu svojim Ocem. To nas je poučio Gospodin naš Isus Krist. Prema tome, nezamislivo je da bi kršćansko rješa-

vanje 'bioetičkog pitanja' moglo biti s ičim drugim tako intimno, štoviše, nerazdruživo povezano kao s pitanjem o Bogu Gospodinu našega Isusa Krista.«

Predavači, birani po vrsnoći i stručnosti, piše delegat o. Bebić u predgovoru zbornika, svojim su predavanjima uspjeli zainteresirati sudionice i sudionike skupa, njih oko 150 iz osam europskih zemalja, što potvrđuju vrlo živi razgovori vođeni izvan službenoga programa skupa. »Ovaj zbornik priredili smo u prvome redu zato da ono što je na susretu rečeno trajno sačuvamo i učinimo dostupnim svima koji su za promatranu problematiku na bilo koji način zainteresirani, a takvih, uvjeren sam, nije malo.« Za nadati se da će svi oni koji žele pristupiti Bibliji na suvremen način u zborniku pronaći dovoljno znanstveno utemeljenog sadržaja, a njegovim objavljivanjem istovremeno na hrvatskom i njemačkom jeziku ta sve aktualnija tematika tako postaje bliža ne samo hrvatskim već i njemačkim čitateljima i znanstvenim djelatnicima. U tom smislu skladno se uklapa i vrlo uspješno rješenje korica zbornika autorice Romane Kažaj.

Adolf Polegubić

A. POPOVIĆ: *Biblijske teme. Egzegetsko-teološka analiza odabranih tekstova Staroga i Novoga zavjeta s Dodatkom*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2004., 368 str.

Autor je prezbitar Provincije bosanskih franjevaca, profesor Svetoga pisma na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Knjiga sadrži egzegetске članke koje je objavljivao u zbornicima i časopisima hrvatskog govornog područja od 1991. do 2004. U pet poglavlja prvoga dijela donosi ko-

mentar dijelova Knjige Postanka, Izaijine te Psalma 58 (str. 9-83). U drugom dijelu su četiri teme iz sinoptičkih evanđelja i jedno poglavlje o sličnosti i razlikama između sinoptika i Ivana (str. 87-172) a zatim slijede teme o Pavlovu stavu prema židovskim sunarodnjacima te o njegovu služanju apostolskom slobodom (str. 173-222). Treći dio autor je naslovio »Opće biblijske teme« (str. 225-309) te tu uvrstio svoje predavanje o Bibliji kao knjizi pamćenja sa simpozija 2003. god., zatim prilog »'Globalizacija' rimskog carstva i širenje kršćanstva« koji je priredio za *Spomen-spis Povodom 90. obljetnice rođenja dr. fra Ignacija Gavrana* (Udruga đaka Franjevačke gimnazije – Visoko, Zagreb 2004.) i članak »Čovjek i njegova prava u svjetlu Biblije« izvorno priređen za zbornu djelo, V. Blažević (priređio): *Ljudska prava i Katolička crkva* (Pravni centar – Sarajevo 2000.). U »Dodatku« (str. 313-343) su tri članka o dokumentima katoličkog učiteljstva za tumačenje Svetoga pisma u Crkvi: *Biblija i kristologija* iz god. 1984. (na hrvatskom objavljen u nizu *Dokumenti* 99 tek 1995. god.), *Tumačenje Biblije u Crkvi* iz god. 1993. (*Dokumenti* 99) i *Židovski narod i njegova Sveta pisma u kršćanskoj Bibliji* iz 2001. god. (*Dokumenti* 133, KS 2003.). Ovaj posljednji on je i preveo s talijanskog izvornika a objavila Kršćanska sadašnjost u Zagrebu koja je ovaj niz otvorila enciklikom Pavla VI. *Populorum progressio* god. 1967. i od tada se trudi da u relativno kratkom roku izda hrvatski prijevod važnih dokumenata Sv. Stolice.

Iz prvog dijela skrećem čitateljima pozornost na novi pristup gradi u Post 1–11 koju bibličari nazivaju prapoviješću, zatim na tumačenje grijeha Adama i Eve (Post 3, 1-7) te prvog bratoubojstva (Post 4, 1-16). Jednakost muškarca i žene vidi autor i u tome što je žena prva sagriješila a muškarac prvi podvrgnut Božjem saslušanju,